

Σκύδρα 25 -04-2026

ΠΡΟΣ

1. Αποκεντρωμένη Διοίκηση

Μακεδονίας Θράκης

Γενική Δ/ση Χωροταξικής

Περιβαλλοντικής & Αγροτικής Πολιτικής

Δ/ση Αγροτικών Υποθέσεων Κεντρικής

Μακεδονίας

Τμήμα Εποικισμού & Αναδασμού

Ναυαρίνου 28 & Καραολή Δημητρίου

55131 Καλαμαριά

**2. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και
Τροφίμων**

Υπόψη Υπουργού

κ.Μαργαρίτης Σχοινάς

Δεστούνη 2 και Αχαρνών 381

11143 Αθήνα

**3) Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και
Τροφίμων**

Γενική Δ/ση Διοικητικής Υποστήριξης

Δ/ση Πολιτικής Γης

Τμήμα Εμπράγματων Δικαιωμάτων και

Νομικών Υποθέσεων

Δεστούνη 2 και Αχαρνών 381

11143 Αθήνα

4) Δήμαρχο του Δήμου Παύλου Μελά

κ. Ασλανίδη Δημήτριο

Καραολή και Δημητρίου 1

Τ.Κ. 56430

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

**ΘΕΜΑ: «Ανάκληση της υπ' αριθμ. 26702/28-11-1959 απόφασης
παραχώρησης του Νομάρχη Πέλλας και την επιστροφή στο δημόσιο
του ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΦΡΟΥΤΩΝ ΣΚΥΔΡΑΣ,**

**Ανάκληση της απόφασης παραχώρησης της κοινόχρηστης έκτασης του
πρώην ΑΓΝΟ στον ΔΗΜΟ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΛΑ.**

Σχετικά: 1. Το υπ' αριθμ. 19669/21-07-2022 έγγραφο της Αποκεντρωμένης
Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης.

Στο υπ' αριθμ. 19669/21-07-2022 έγγραφο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης **(σχετ.1)** αναφέρεται ότι τηρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 1 άρθρο 13 κεφ Β. του Ν. 4711/29-07-2020 (ΦΕΚ 145/Α'/29-07-2020) και έτσι **δεν νομιμοποιείται ο φορέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης να προβεί στην ανάκληση της 26702/28-11-1959 Απόφασης του Νομάρχη Πέλλας. (συν.1)**

Στην συνέχεια εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 2606/2022 Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας Τμήμα Δ σύμφωνα με την οποία η παραπάνω διάταξη του άρθρου 13 του Ν. 4711/2020 χαρακτηρίστηκε ότι **αντίκειται στο Σύνταγμα**, η κρίση του οποίου αποτελεί ένα σοβαρό έρεισμα για τον νομοθέτη προκειμένου να προβεί στην τροποποίηση του νόμου που ήδη κρίθηκε αντισυνταγματικός. **(συν.2)**

Επειδή ακόμα και σε περίπτωση που ένας νόμος κριθεί αντισυνταγματικός από το ΣΤΕ δεσμεύει μόνο την συγκεκριμένη υπόθεση που εκδικάστηκε,

Επειδή σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 283/2006 Απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας **(συν.3)** αυτός που έχει το έννομο συμφέρον να προσφύγει και να επιδιώξει την ανάκληση της πράξης παραχώρησης έκτασης **από το Δημόσιο, είναι το ίδιο το Δημόσιο**, θα πρέπει εσείς σαν αρμόδια υπηρεσία να εισηγηθείτε στην Νομική υπηρεσία του Δημοσίου να προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας ώστε να γίνει

Ανάκληση της υπ' αριθμ. 26702/28-11-1959 απόφασης παραχώρησης του Νομάρχη Πέλλας (συν.1) των ακινήτων που αποτελούσαν το

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΡΟΥΤΩΝ ΣΚΥΔΡΑΣ -

ΚΡΑΤΙΚΑ ΨΥΓΕΙΑ

τα οποία ήταν ο πυρήνας της αγροτικής ανάπτυξης όχι μόνο του

Δήμου Σκύδρας,

αλλά και των Νομών Πέλλας και Ημαθίας.

Στη συνέχεια **μετά την ανάκληση της Απόφασης και την επιστροφή των συγκεκριμένων ακινήτων στο Δημόσιο την ίδια στιγμή θα έχει**

μπει ο θεμέλιος λίθος για την δημιουργία του Εμπορικού Κέντρου Φρούτων – Δημοπρατήριο Φρούτων και παράλληλα θα γίνει η Επαναδημιουργία και η Ανασύνταξη του Αγροτικού Κινήματος των Νομών Πέλλας και Ημαθίας.

απευθυνόμενος στον

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΤΗΣ

ΧΩΡΑΣ

Του επισημαίνω ότι Θα πρέπει να προβεί σε όλες τις ενέργειες που απαιτούνται για την χρηματοδότηση του έργου

Εμπορικό Κέντρο Φρούτων – Δημοπρατήριο Φρούτων

ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΣΚΥΔΡΑΣ

Γιατί δεν είναι δυνατόν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί της Κρήτης να τροφοδοτούν τις κεντρικές λαχαναγορές της χώρας αλλά και της Ευρώπης, και εδώ στον ακριτικό νομό της ΠΕΛΛΑΣ οι αγρότες

ΝΑ ΖΟΥΝ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΟΡΙΟ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

με ανύπαρκτους αγροτικούς συνεταιρισμούς εξαιτίας κάποιων κυβερνήσεων που φρόντισαν να τους διαλύσουν

απευθυνόμενος στον

ΔΗΜΑΡΧΟ

του

ΔΗΜΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΛΑ

Θέλω να του επισημάνω ότι έχει την υποχρέωση να ζητήσει από το νομικό σύμβουλο του κράτους, δηλαδή από το ίδιο το δημόσιο το οποίο έχει και το έννομο συμφέρον σύμφωνα με την υπ αριθμό **283/20926 απόφαση του συμβουλίου επικρατείας (συν.3)** να προσφυγή εκ νέου στο συμβούλιο της επικρατείας και να απαίτηση την ανάκληση της πράξης παραχώρησης της εκτάσεως του **ΑΓΝΟ**.

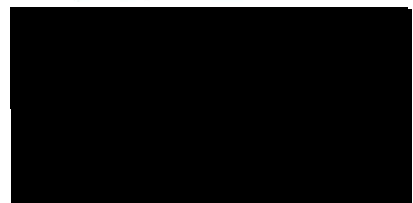
Στην περίπτωση που δεν το πράξετε θεωρώ ότι σίγουρα θα χαρακτηριστείτε ότι δεν προσπαθείτε να διασφαλίσετε το δημόσιο συμφέρον και κατ' επέκταση το δημοτικό συμφέρον, με την δημιουργία του κοινόχρηστου χώρου στο χώρο του πρώην

ΑΓΝΟ

αλλά απεναντίας, συνηγορείτε στην δημιουργία κτιριακών ιδιωτικών συγκροτημάτων.

ΣΚΥΔΡΑ 25 - 4 - 2026

Ο ΣΥΝΤΑΞΑΣ

ΣΥΝΝΗΜΕΝΑ

1. Η υπ αριθμ. 26702/28-11-1959 Απόφασης του Νομάρχη Πέλλας.
2. Η υπ αριθμ. 2606/2022 Απόφαση του συμβουλίου Επικρατείας.
3. Η υπ αριθμ. 283/2026 Απόφαση του συμβουλίου Επικρατείας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

**5.) Νομικό Σύμβουλο Υπουργείου
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων**
Αχαρνών 2
101 76 ΑΘΗΝΑ

6) Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
Περιφερειακό Συμβούλιο (με την παράκληση
να ενημερωθούν οι περιφερειακοί σύμβουλοι)
Βασ. Όλγας 198

7) Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Παύλου Μελά
Δημοτικό Συμβούλιο (με την παράκληση
να ενημερωθούν οι Δημοτικοί σύμβουλοι)
Καραολή και Δημητρίου 1
Τ.Κ. 56430

**8) Νομικό Σύμβουλο Περιφέρειας
Κεντρικής Μακεδονίας**
26ης Οκτωβρίου 64
546 27 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

9) Περιφερειακή Ενότητα Πέλλας
Υπόψη κ. Αντιπεριφερειάρχη
κ. Τζαμτζή Ιορδάνη
Διοικητήριο
582 00 ΕΔΕΣΣΑ

**10) Νομικό Σύμβουλο Περιφερειακής
Ενότητας Πέλλας**
Διοικητήριο
58 200 ΕΔΕΣΣΑ

11) Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Ακαδημίας 68 και Χαριλάου Τρικούπη
10678 Αθήνα

12) Συνήγορος του Πολίτη
Χαλκοκονδύλη 17
Τ.Κ. 104 32 Αθήνα

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΛΛΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 26702

Εν' Εδέσση τῇ 28.11.59

Θέμα: "Χορήγησης κοινοχρήστου ἐκτάσεως εἰς τὸ
Υποκ/μα ΑΤΕ δι' ἀνέγερσιν φυγείου φρού-
των καὶ σταθμοῦ διαλογῆς φρούτων"

Α Π Ο Φ Α Ζ Ι Σ
Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΠΕΛΛΗΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄφιν : 1) τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 3200/55 "περί δ/κῆς ἀπο-
κεντρώσεως ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἀπὸ 28.6.55 καὶ 23.11.56 Β.Δ. περί ἀρμο-
διότητος Νομαρχῶν, 2) τὸ ἄρθρ. 123 παρ. 4 τοῦ Α.Ε. 1949 3) τὴν ὑπ' ἀριθ.
10745/59 ἀναφορὰν Δ/σεως Γεωργίας Ἐδέσσης καὶ 4) τὴν ὑπ' ἀριθ. 11/59
σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ παρ' ἡμῖν Συμβουλίου Ἐποικισμοῦ.

Α πο φ α σ ί ζ ο μ ε ν

Παραχωροῦμεν δωρεάν εἰς τὸ Υποκ/μα ΑΤΕ Ἐδέσσης τὰς κάτωθι κοινοχρήστους
ἐκτάσεις ἐκ τῶν ἀγροκτημάτων Ἀνω Λιποχωρίου καὶ Σκυδράς πρὸς ἀνέγερσιν
εἰς ταύτας κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων ἡτοι :

- 1) Ἐκτασιν 50 στρεμμάτων ἐκ τῆς ὑπὲρ Ἀνω Λιποχωρίου διαχωρισθείσης ἐκτά-
σεως ~~424~~ ἐκ τοῦ ἀγρ/τος Σκυδράς κειμένης κάτωθεν τῶν ὑπ' ἀριθ. 206, 207,
208, 209, 210, 211 & 384 κτηματομεριδίων ἀγρ/τος Σκυδράς, ἐφ' ἧς ἡ ὑπ' ἀριθ.
135 στάσις Τοπογραφικοῦ Συνεργείου, εὐρισκομένης νοτίως τοῦ ποταμοῦ Βόδα
καὶ ἀθροτικῶς τῆς ὑπ' ἀριθ. 384 ἐλώδους βοσκῆς, ἐπὶ σκοπῷ ἀνεγέρσεως ἐπ'
αὐτῆς ἐγκαταστάσεων, ἀποθηκῶν καὶ φυγείου φρούτων.
- 2) α) Ἐκτασιν 21 στρεμ. ἐκ τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω κοινοχρήστον ἐκτάσεως, διαχωρ-
σησομένης ἐν συνεχείᾳ τῶν παραχωρουμένων ὡς ἄνω 50 στρεμ. καὶ
β) τὸ ὑπ' ἀριθ. 578 κοινοχρήστον τεμάχιον ἀγρ/τος Σκυδράς συνολικῆς ἐκ-
σεως 4 στρεμ. ἐπὶ σκοπῷ ἀνεγέρσεως ἐπ' αὐτῶν ἐγκαταστάσεων σταθμοῦ δια-
λογῆς φρούτων.

Ἡ κυριότης τῶν διὰ τῆς παρούσης δωρεάν παραχωρουμένων ἐκτάσεων θέ-
λει μεταβιβασθῇ διὰ τῆς μεταγραφῆς τῆς παρούσης.

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΠΕΛΛΗΣ

ΚΩΝ. ΣΥΝΔΙΚΑΣ

ΚΟΙΝ/ΤΑΙ

- 1) Υ.Τ.Α. Υπουργ. Γεωργίας
Γεν. Δ/νοιν Α.
α) Δ/νοιν Ἐποικισμοῦ-Τμ. Β.Δ. & Ε.
β) Δ/νοιν Τοπογρ. Υπηρεσίας

ΑΘΗΝΑΣ

- 2) Γραφεῖον Τοπογρ. Υπηρεσίας-Θεσ/νίην
- 3) Δ/νοιν Γεωργίας-Τμ. Ἐποικισμοῦ-Ἐνταῦθα
- 4) ΑΤΕ Ἐδέσσης-Ἐνταῦθα
- 5) Πρόεδρον Κοινότητος-Σκυδραν

Μεταγραφή σήμερον εἰς τόμον // ἀριθ.
μός 10064 τῶν διδίων Μεταγραφῶν
περιφέρειαι Εἰρηνοδικοῦ Ἐδέσσης.

Ἐν Ἐδέσση τῇ 30. ΝΟΕ. 1959

Ὁ Μεταγραφολογῶν

Ὁ Συμβολαιογράφος Ἐδέσσης Α. Σ. Κόνιαλης
Ἀκριβὲς Ἀντίγραφον Ἐν Ἐδέσση Αὐθημέρῳ

Ὁ Συμβολαιογράφος

ΑΟΥΚΑΣ Σ. ΚΟΝΙΑΛΗΣ

Ἐν Ἐδέσση τῇ 30.11.59
Ἀκριβὲς ἀντίγραφον
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΚΑΤ/ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΣΗΣ

ΑΓΝΟ
Κ.Ε.

Αριθμός 2606/2022

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 7 Ιουνίου 2022, με την εξής σύνθεση: Ευθύμιος Αντωνόπουλος, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση της Προέδρου του Τμήματος, που είχε κώλυμα, Χριστίνα Σιταρά, Μαρία Αθανασοπούλου, Σύμβουλοι, Ιωάννης Μιχαλακόπουλος, Μαγδαληνή Φασιλάκη, Πάρεδροι. Γραμματέας η Ιωάννα Παπαχαλαράμπους, Γραμματέας του Δ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 30 Οκτωβρίου 2020 αίτηση:

του Δήμου Παύλου Μελά Θεσσαλονίκης, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Δημήτριο Κυριακόπουλο (Α.Μ. 2003 Δ.Σ. Θεσ/κης), που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο οποίος παρέστη με τον Εμμανουήλ Μουστάκη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και ο οποίος κατέθεσε δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν. 4509/2017, περί μη εμφανίσεώς του,

και κατά των παρεμβαίνόντων: 1) Απόστολου Αλεξόπουλου του Χαρίλαου, 2) Χαρίλαου Αλεξόπουλου του Αποστόλου, 3) Ευθυμίου Αλεξόπουλου του Αποστόλου και 4) Κωνσταντίνου Αλεξόπουλου του Αποστόλου, κατοίκων Θεσσαλονίκης (Λεωφ. Νίκης 27), οι οποίοι παρέστησαν με τον δικηγόρο Βασίλειο Παπαδημητρίου (Α.Μ. 16908), που τον διόρισαν με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών Δήμος επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθ. 2094/237020/27.8.2020 απόφαση της Προϊσταμένης του Τμήματος Παρακολούθησης Παραχωρούμενων Ακινήτων της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Παρέδρου Μαγδαληνής Φασιλάκη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος Δήμου, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, και τον πληρεξούσιο των παρεμβαίνόντων, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αίτησης δεν απαιτείται κατά νόμον η καταβολή παραβόλου.
2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση της 2094/237020/27.8.2020 απόφασης της Προϊσταμένης του Τμήματος Παρακολούθησης Παραχωρούμενων Ακινήτων της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με την οποία απορρίφθηκε αίτηση του ήδη αιτούντος Δήμου για ανάκληση της 74733/26.11.1955 πράξης (παραχωρητήριο) του Υπουργού Γεωργίας. Με την πράξη αυτή παραχωρήθηκε, κατά τις διατάξεις του άρθρου 123 παρ.1 του Αγροτικού Κώδικα στην Ένωση Αγελαδοτροφικών Συνεταιρισμών Θεσσαλονίκης, έκταση 16.914 τμ του αγροκτήματος «Ν. Κουκλουτζάς» Θεσσαλονίκης, με σκοπό την ανέγερση κτιρίων εργοστασίου παραγωγής και παστερίωσης γάλακτος.
3. Επειδή, η υπό κρίση αίτηση ακύρωσης παραδεκτώς ασκείται από τον αιτούντα Δήμο Παύλου Μελά, ο οποίος θεμελιώνει το έννομο συμφέρον του στο γεγονός ότι το ακίνητο ευρίσκεται εντός της

εδαφικής του περιφέρειας, ισχυρίζεται δε ότι η παραχωρηθείσα έκταση έχει χαρακτηριστεί με το από 23.9.1972 ρυμοτομικό διάταγμα (Δ' 303) ως «Κοινόχρηστος Χώρος- Πράσινο» (πρβλ ΣτΕ 4883/2014 σκ.5).

4. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνουν με έννομο συμφέρον υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης οι Απόστολος Αλεξόπουλος, Χαρίλαος Αλεξόπουλος, Ευθύμιος Αλεξόπουλος και Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος, οι οποίοι με το 94455/29.9.2003 συμβόλαιο αγοραπωλησίας έχουν αγοράσει την επίδικη έκταση από την Αγροτική Τράπεζα, στην οποία περιήλθε η επίμαχη έκταση με το 10468/21.4.2003 συμβόλαιο αγοραπωλησίας από την ΑΓΝΟ βιομηχανία Γάλακτος ΑΕ, η οποία το είχε αποκτήσει με το 9648/28.9.2001 συμβόλαιο πώλησης στα πλαίσια ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 46α του ν.1892/1990 της προμνησθείσας Ένωσης.

5. Επειδή, η επίδικη παραχώρηση έγινε βάσει της παρ. 1 του άρθρου 123 του Αγροτικού Κώδικα (β.δ. της 29.10/6.12.1949, Α' 342). Η διάταξη αυτή, όπως, συμπληρωθείσα με το άρθρο 6 του α.ν. 1832/1951 (Α' 153), ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο της παραχώρησης, όριζε τα ακόλουθα: «Δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας δύνανται να παραχωρηθούν, επί τιμήματι καθοριζομένω κατά τα εν τη παρ. 2, διαθέσιμα οικοπέδα ή τεμάχια κλήρων, πρό ή μετά την οριστική διανομήν ή την ρυμοτομίαν, εις νομικά, γενικώς, πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή εις Γεωργικούς Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς, προς ανέγερσιν αποθηκών γεωργικών προϊόντων ή ίδρυσιν μηχανοκινήτων εγκαταστάσεων καθαρισμού και απολυμάνσεως σπόρων σιτηρών ή αποξηραντηρίων αραβοσίτου και ειδικών αποθηκών καταπολεμήσεως εντόμων γεωργικών προϊόντων. Κατά τον αυτόν τρόπον δύνανται να παραχωρηθούν εις Γεωργικούς Πιστωτικούς ή Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς οιασδήποτε κατηγορίας Κοινόχρηστοι εκτάσεις και κτίσματα των άρθρων 31 και 164 του Αγρ. Κώδικος. 2. Το τίμημα των ως άνω παραχωρουμένων εκτάσεων καταβάλλεται εις το Ειδικόν Ταμείον Εποικισμού και καθορίζεται ως ακολούθως : α) Προκειμένου περί γαιών απαλλοτριωθείσων κατά τον Αγροτικόν Νόμον ορίζεται το κατά στρέμμα προκύπτον εκ του υπό του Πρωτοδικείου καθορισθέντος δια το οικείον κτήμα. β) Προκειμένου περί γαιών διοικούμενων υπό του Δημοσίου ως διαδόχου της téως Επιτροπής Αποκαταστάσεως Προσφύγων, το κατά το άρθρον 181 του παρόντος Κώδικος εξευρισκόμενον. ... 12. Η κυριότης των κατά το παρόν άρθρον δωρεάν παραχωρουμένων εκτάσεων μεταβιβάζεται δια της μεταγραφής της αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας, η δε των επί τιμήματι παραχωρουμένων δια της μεταγραφής παραχωρητηρίου εκδιδομένου κατά τα εν άρθρω 193 του παρόντος Κώδικος οριζόμενα ». Ο ως άνω Αγροτικός Κώδικας καταργήθηκε με το άρθρο 37 παρ. 1 περ. ζ' του ν. 4061/2012 (Α' 66), με τη διάταξη, όμως, του άρθρου 36 παρ. 6 του νόμου αυτού, όπως αντικαταστάθηκε τελικώς με το άρθρο 44 παρ. 1 περ. ι' του ν. 4384/2016 (Α' 78), ορίσθηκε ότι: «α. Ακίνητα, των οποίων η διαχείριση ανήκει στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τα οποία παραχωρήθηκαν για την πραγματοποίηση συγκεκριμένου σκοπού βάσει διατάξεων που καταργούνται με το νόμο αυτό, όπως ενδεικτικά και όχι περιοριστικά του άρθρου 123 του Αγροτικού Κώδικα...εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις, βάσει των οποίων παραχωρήθηκαν. ...».

6. Επειδή, η παραχώρηση διαθέσιμων οικοπέδων βάσει της προπαρατεθείσας διάταξης του άρθρου 123 παρ. 1 του Αγροτικού Κώδικα σε Αγροτικούς Συνεταιρισμούς δεν έχει αποκαταστατικό χαρακτήρα, διότι δεν γίνεται για αποκαταστατικούς σκοπούς, αλλά αποβλέπει στην εκπλήρωση κοινωφελών εν γένει σκοπών σχετιζομένων με την προαγωγή της γεωργίας, περιλαμβανομένης και της κτηνοτροφίας. Για τον λόγο αυτόν οι διαφορές που δημιουργούνται από την παραχώρηση αυτή, δεν αποτελούν διαφορές ουσίας υπαγόμενες στην αρμοδιότητα των διοικητικών πρωτοδικείων κατ' άρθρο 7 του ν. 702/1977 (Α' 268), αλλά ακυρωτικές διαφορές (ΣτΕ 1854/2021 σκ.4, 2504, 2199/2004 σκ.5 πρβλ. ΣτΕ Ολομ.1162/1989 σκ.6, 623/2021 σκ.6 κ.α.), υπαγόμενες στην αρμοδιότητα του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας λόγω του τεκμηρίου αρμοδιότητας που θεσπίζεται από το άρθρο 4 παρ. 1 της 8/2019 απόφασης της Διοικητικής Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

7. Επειδή, κατά την έννοια της αυτής διάταξης του Αγροτικού Κώδικα (άρθρο 123 παρ. 1), ο νομοθέτης απέβλεψε στη διευκόλυνση των γεωργικών πιστωτικών συνεταιρισμών να αποκτούν τα αναγκαία ακίνητα προς εκπλήρωση της γενικότερης σημασίας για την αγροτική οικονομία αποστολής των. Τελεί δε η παραχώρηση ακινήτων προς τους συνεταιρισμούς αυτούς υπό τον όρο της χρησιμοποίησής των εν λόγω ακινήτων για τους σκοπούς του νόμου και της τήρησης των συναφών υποχρεώσεων που επιβάλλονται με την πράξη παραχώρησης. Τούτου έπεται, κατά τα παγίως κριθέντα επί παραχωρήσεων βάσει του άρθρου 123 του Αγροτικού Κώδικα (ΣτΕ 1854/2021, 597, 599, 623/2021, 1798/2016, 2199, 2504/2004, 3104/2002 πρβλ ΣτΕ 776/2019, 3452/2015, 2289/2007, 1505/1976, 2933/1968) ότι, αν ο σκοπός της παραχώρησης, ο οποίος είχε τεθεί ως όρος της χρησιμοποίησής τους, δεν πραγματοποιηθεί εντός ευλόγου, αναλόγως των συνθηκών κάθε

Δ/σης Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας του καθ' ου ζητήθηκε γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του καθ' ου Υπουργείου σχετικά με τη δυνατότητα ανάκλησης της επίμαχης παραχώρησης δεδομένου του προεκτεθέντος ιστορικού, ιδίως δε λαμβανομένης υπόψη της μεταβίβασης της επίμαχης έκτασης κατά το χρόνο ισχύος του άρθρου 12 παρ.1 του ν. 3147/2003. Με το 214/399/100675/4.7.2017 έγγραφο του ως άνω Νομικού Συμβούλου, επεστράφη το ερώτημα στην αρμόδια Διεύθυνση για συμπλήρωση και παράθεση επιπλέον στοιχείων ιστορικού. Επακολούθησε εκτενής και μακρόχρονη αλληλογραφία και ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών (αιτών, καθ' ου, Γραφείο Νομικού Συμβούλου καθ' ου Υπουργείου, Υπουργείο Οικονομίας, Δ/ση Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας). Με το 1579/73128ΠΕ/18.4.2018 έγγραφο του οικείου Τμήματος προωθήθηκαν στον αρμόδιο Νομικό Σύμβουλο τα συμπληρωματικά στοιχεία, προκειμένου να γνωμοδοτήσει επί του από 24.5.2017 ερωτήματος, Με το 214-1000/100675/21.11.2018 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου, ενημερώθηκε η οικεία Διεύθυνση Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας ότι «η υπόθεση που αφορά το εν λόγω ερώτημα επρόκειτο να ρυθμισθεί νομοθετικά». Ο αιτών απευθύνθηκε στις 22.4.2019 στο καθ' ου σχετικά με την εξέλιξη του από 24.5.2017 ερωτήματος προς το Νομικό Σύμβουλο επί της αίτησης του, έλαβε δε την από 23.4.2019 απάντηση ότι δεν είχε περιέλθει, μέχρι τότε, γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου. Ο αιτών Δήμος, με τα 25915/31.5.2019, 29533/21.6.2019, 33347/11.7.2019, 43036/11.9.2019 έγγραφα προς το καθ' ου Υπουργείο επανερχόταν στο αίτημα του. Με την 214-720/100675/13.9.2019 γνωμοδότηση του οικείου Νομικού Συμβούλου, προς το αρμόδιο Τμήμα του καθ' ου διατυπώθηκε η γνώμη ότι το άρθρο 12 παρ.1 του ν. 3147/2003, το οποίο καταργήθηκε ρητά με το άρθρο 37 του ν. 4061/2012 ουδεμία επιρροή ασκεί κατά τη διαδικασία έκδοσης πράξης για την ανάκληση της παραχώρησης του ακινήτου. Περαιτέρω, από το φάκελο προκύπτει ότι, κατόπιν αναφοράς του αιτούντος Δήμου, διατάχθηκε παραγγελία του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης σχετικά με τον χειρισμό της επίδικης υπόθεσης, η δε αρμόδια Διεύθυνση με το 1094/134842/4.6.2020 έγγραφο προς τον Πταισματοδίκη του 14ου ανακριτικού Τμήματος, υποστήριξε ότι το επίμαχο θέμα ανάγεται σε βάθος 70 χρόνων και ότι εξετάζει το αίτημα «... προκειμένου να αποφανθεί επί του από 21.6.2019 αιτήματος με το οποίο ανυποβλήθηκε/αναδιατυπώθηκε το προγενέστερο αίτημα με αρ. Πρωτ. 53403/19.10.2015», αυθημερόν δε (4.6.2020) ενημέρωσε και τον καθ' ου ότι το αίτημα του εξετάζεται «υπό το πρίσμα της ισχύουσας νομοθεσίας και της διαμορφωθείσας νομικής και πραγματικής κατάστασης του ακινήτου». Τέλος, μετά την έκδοση του ν.4711/2020 (29.7.2020), με την 2094/237020/27.8.2020 πράξη της Προϊσταμένης της Γενικής Δ/σης Διοικητικών Υπηρεσιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του καθ' ου Υπουργείου, η αίτηση ανάκλησης απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι «έχει εφαρμογή η διάταξη της παραγράφου 18 του άρθρου 36 του ν.4061/2012, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 13 του ν.4711/2020, επειδή πραγματοποιήθηκε ο σκοπός της παραχώρησης και έχει παρέλθει εικοσαετία από την μεταγραφή του τίτλου κυριότητας και συγκεκριμένα έχει παρέλθει χρονικό διάστημα εξήντα τεσσάρων (64) ετών».

10. Επειδή, ο νομοθέτης εκτιμώντας εν προκειμένω ως θεμιτό δημόσιο σκοπό κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής την αποσαφήνιση του νομικού καθεστώτος δημοσίων εκτάσεων που παραχωρήθηκαν με τις παρ. 1, 3 και 4 του άρθρου 123 του Αγροτικού Κώδικα σε Γεωργικούς Πιστωτικούς ή Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς, στην Αγροτική Τράπεζα ή σε Κρατικές υπηρεσίες για την ανέγερση κρατικών κτιρίων προέκρινε, με την προαναφερόμενη ρύθμιση του άρθρου 13 του ν. 4711/2020, ως τρόπο επίτευξης του σκοπού αυτού το αμετάκλητο των παραχωρήσεων εφόσον ο υπέρ ου η παραχώρηση πραγματοποιήσε το σκοπό για τον οποίο εκδόθηκε η απόφαση και παρήλθε εικοσαετία από το χρόνο μεταγραφής του σχετικού παραχωρητηρίου. Ο θεσπιζόμενος κανόνας, ακόμα και υπό την εκδοχή ότι αφορά μόνο ακίνητα που έχουν ήδη μεταβιβαστεί σε τρίτους και τα οποία πραγματικά χρησιμοποιήθηκαν επί εικοσαετία τουλάχιστον για το σκοπό για τον οποίο παραχωρήθηκαν παρίσταται, κατά τα ανωτέρω, γενικευμένος και ασύνδετος προς πρόσθετες προϋποθέσεις συναρτώμενες με τη χρήση, το μέγεθος και τη σημασία των παραχωρηθησόμενων εκτάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του και, ως εκ τούτου, κατατείνει στην πρόσδοση πλήρους και ανεμπόδιστης, κατά το ιδιωτικό δίκαιο, κυριότητας επί των εκτάσεων αυτών είτε στον υπέρ ου η παραχώρηση είτε σε ειδικό διάδοχο αυτού και στη συνακόλουθη αποξένωση του Δημοσίου από την περιουσία του χωρίς να εξυπηρετείται συντρέχων κατά το Σύνταγμα σκοπός δημοσίου συμφέροντος. Η ερμηνευτική αυτή εκδοχή καταλήγει στο άτοπο συμπέρασμα ότι η κυριότητα του ακινήτου διατηρείται υπέρ του παραχωρησιούχου ή σε όποιον μεταγενεστέρως περιήλθε και μάλιστα χωρίς τους περιορισμούς της απόφασης παραχώρησης, ακόμη και αν μεταβληθεί ο σκοπός αυτής, ή παύσει ο σκοπός αυτός να αποτελεί σκοπό δημοσίου συμφέροντος ή αν η Πολιτεία επιτύχει την πλήρη εξυπηρέτηση του σκοπού με άλλα μέσα, ή αν η παραχωρηθείσα έκταση μεταβιβαστεί έναντι ανταλλάγματος, χάριν πορισμού περιουσιακής οφέλειας του παραχωρησιούχου, δηλαδή καταλήγει σε

συμπέρασμα καταφανώς αντίθετο στον σκοπό αλλά και το γράμμα του νόμου. Η επίμαχη όμως νομοθετική ρύθμιση, υπό τα προπεριγραφόμενα εννοιολογικά χαρακτηριστικά, ερχόμενη σε πλήρη αντίθεση με τα παγίως κριθέντα επί παραχωρήσεων που εκδόθηκαν βάσει του άρθρου 123 του ΑΚ (βλ. προηγηθείσα σκέψη 7) δεν είναι συνταγματικώς ανεκτή, καθόσον αυτή, αντίκειται στις συνταγματικές αρχές του κράτους δικαίου (άρθρο 25 παρ. 1) και της ισότητας των πολιτών ενώπιον του νόμου (άρθρο 4 παρ. 1) [πρβλ. Σ.τ.Ε. Ολομ. 709/2020 σκ.12, 2362/2017 σκ.12 και 704/2020 κατόπιν της ΑΕΔ 9/2019, 521/2014 1782, 1850-1, 3500/2009 Ολ. κ.ά.]. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, κατά τη γνώμη που επικράτησε στο Τμήμα, η διάταξη του άρθρου 13 του ν. 4711/2020 αντίκειται στις ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις και επομένως δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής, οι δε παραχωρήσεις που εκδόθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 123 του Αγροτικού Κώδικα για την πραγματοποίηση συγκεκριμένου σκοπού δημόσιας ωφέλειας, εφόσον δεν εξυπηρετείται πλέον ο σκοπός αυτός, καθίστανται ανακλητές και δεν μεταπίπτουν στην ιδιωτική περιουσία του υπέρ ου η παραχώρηση ή του ειδικού διαδόχου αυτού, προεχόντως διότι το παραχωρηθέν δικαίωμα δεν ήταν το δικαίωμα της πλήρους και ανεμπόδιστης, κατά το ιδιωτικό δίκαιο, κυριότητας, αλλά ιδιόρρυθμο δικαίωμα κυριότητας, που παραχωρήθηκε δυνάμει διοικητικής πράξης και όχι με πράξη ιδιωτικής βούλησης, προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο καθορισθείς ειδικός σκοπός δημοσίου συμφέροντος και εμπεριείχε, αυτονοήτως, επιφύλαξη ανάκλησης, αν οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος που υπαγόρευσαν την παραχώρηση εκλείψουν λόγω πλήρους μεταβολής των συνθηκών και εκτιμήσεων που οδήγησαν στην παραχώρηση αυτή. Κατά την άποψη του Παρέδρου Ι. Μιχαλακόπουλου, η διάταξη του άρθρου 13 του ν. 4711/2020 δεν αντίκειται στην αρχή του Κράτους δικαίου, αρχή η οποία δεν έχει αρραγή εφαρμογή, αλλ' αντίθετα γνωρίζει γενικώς (και στον χώρο του δημοσίου δικαίου) εξαιρέσεις και είναι δυνατόν να κάμπτεται για χάρη ασφαλείας των επί μακρόν χρόνον διατηρουμένων πραγματικών καταστάσεων. Κατά μείζονα λόγο κάμπτεται, με τρόπο συνταγματικώς έγκυρο, όταν η διατήρηση μιας τέτοιας καταστάσεως αναγορεύεται επιπροσθέτως και σε σκοπό δημοσίου συμφέροντος δια νομοθετικών ρυθμίσεων που ενσωματώνουν την νεώτερη περί τούτου εκτίμηση του νομοθέτη, υποκειμένη σε οριακό δικαστικό έλεγχο. Εδώ, θεμιτώς απέβλεψε ο νομοθέτης του έτους 2020 (αλλά και αυτός του 2003) στην εν τοις πράγμασιν υλοποίηση του κατ' άρ. 123 παρ. 1 ΑγρΚ σκοπού της παραχωρήσεως επί διάστημα είκοσι ετών, τάσσοντάς την ως απαραίτητη προϋπόθεση του αμετακλήτου (κατά διορθωτική, σύμφωνη με το Σύνταγμα, ερμηνεία της διατάξεως). Η επιλογή του εικοσαετούς διαστήματος παρίσταται απολύτως εύλογη, διότι κατά την κοινή πείρα αντιστοιχεί στον μέσο χρόνο, κατά τον οποίον μια επιχείρηση στον τομέα της παραγωγής ή και της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων δραστηριοποιείται παραγωγικά βασισμένη σε συγκεκριμένες εγκαταστάσεις, σε ένα τόπο. Τούτου δοθέντος, ο νομοθέτης θεμιτώς απέβλεψε παράλληλα, όπως συνάγεται από την σχετική αιτιολογική έκθεση, και στο γεγονός ότι η αξιοποίηση αυτής ειδικά της κατηγορίας ακινήτων είναι δυνητικώς επωφελέστερη για την εθνική οικονομία έναντι της επανόδου τους στην διαχειριστική αρμοδιότητα του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης, την οποίαν επάνοδο και απέκλεισε (Η παραγωγική, προς όφελος της εθνικής οικονομίας, αξιοποίηση της έγγειας ιδιοκτησίας, άλλωστε, τυποποιείται ως σκοπός δημοσίου συμφέροντος συνταγματικού επιπέδου στην παρ. 6 του άρ. 18 του Συντάγματος, όπου η εγκατάλειψη «εκτάσεων» σε μη παραγωγική κατάσταση αποδοκιμάζεται και επιτρέπεται στο Κράτος να επέμβει στην ιδιωτική περιουσία, το μείζον και επαχθέστερο, δηλαδή, σε σχέση με την ρύθμιση της δημοσίας κτήσεως, την οποίαν επιχειρούν τα άρ. 13 του ν. 4711/2020 και 12 παρ. 14 του ν. 3147/2003). Η επίμαχη κατηγορία ακινήτων, μάλιστα -καθ' ο μέρος ενδιαφέρει εδώ (παράγραφος 1 του άρ. 123 ΑγρΚ)- ανήκε κατά κανόνα σε Γεωργικούς / Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, πολλοί εκ των οποίων έχουν ήδη περιέλθει σε αδράνεια ή τελούν υπό καθεστώς εκκαθαρίσεως [βλ. αντί πολλών τα άρ. 44 και 36 παρ. 4 του ν. 4673/2020 (Α' 53), αλλά και προγενέστερες ρυθμίσεις, στις οποίες αποτυπώνεται το πρόβλημα αυτό]. Θεμιτώς έλαβε υπ' όψιν του ο νομοθέτης επικουρικώς και τις νομικές και πραγματικές καταστάσεις που δημιουργήθηκαν υπέρ ιδιωτών σε βάθος μεγάλου χρόνου βάσει του -ανακλητέου ενδεχομένως καταστάτος, αλλά μη ανακληθέντος- παραχωρητηρίου. Δεδομένου δε ότι οι αρχικοί αποδέκτες της παραχωρήσεως όχι μόνον είχαν καταβάλει τίμημα γι' αυτήν, αλλά και υλοποίησαν τον σκοπό της επί χρόνο που παρίσταται -κατά την αφηρημένη εκτίμηση του νομοθέτη-ως ικανός, το θεσπιζόμενο με τις ανωτέρω διατάξεις αμετάκλητο των παραχωρήσεων δεν αποτελεί χαριστικό μέτρο ή προνόμιο υπέρ των ως άνω προσώπων και δεν αντίκειται, συνεπώς, στην αρχή της ισότητας. Πέραν, όμως, αυτών κατά την ίδια μειοψηφήσασα γνώμη η Διοίκηση δεν παρέλιπε εδώ οφειλομένη νόμιμη ενέργεια, η δε αίτηση ακυρώσεως του Δήμου είναι οπωσδήποτε απορριπτέα, ακόμα και υπό την εκδοχή ότι οι (ταυτόσημες) ρυθμίσεις των άρθρων 13 του ν. 4711/2020 και 12 παρ. 14 του ν. 3147/2003 αντίκεινται στο Σύνταγμα. Και τούτο, διότι οι παρεμβαίνοντες απέκτησαν το 2003 και υπό την ισχύ του ν. 3147/2003 (άρ. 12 παρ. 14) την κυριότητά τους δια δικαιοπραξίας, ενώ ο Δήμος υπέβαλε το πρώτο αίτημά του για ανάκληση της γενομένης παραχωρήσεως μόλις το 2015. Το αίτημα αυτό του Δήμου κατατείνει στην ανατροπή της νομικής καταστάσεως (κτήση από τους παρεμβαίνοντες κυριότητας, απηλλαγμένη πλέον από την δημοσίου

συγκεκριμένης περίπτωσης, χρόνου ή εντός του χρονικού πλαισίου που καθορίζεται στη ίδια την πράξη παραχώρησης, ή ματαιωθεί οριστικώς ή καταστεί ανέφικτος ή εκφρασθεί ρητώς η βούληση του νομικού προσώπου, προς το οποίο γίνεται η παραχώρηση, για αξιοποίηση του παραχωρηθέντος ακινήτου για σκοπό διαφορετικό από αυτόν, για τον οποίο παραχωρήθηκε, η παραχώρηση καθίσταται ανακλητέα κατά την αιτιολογημένη κρίση της Διοίκησης. Η για τους ανωτέρω λόγους ανάκληση της παραχώρησης δεν εμποδίζεται από την πάροδο μακρού χρόνου από την παραχώρηση, ενώ η μη συμμόρφωση του παραχωρησιούχου προς τους τασσόμενους από το νόμο και την πράξη παραχώρησης όρους εξετάζεται αντικειμενικώς και ανεξαρτήτως υπαιτιότητάς του (ΣτΕ 1854/2021, 3452/2015, 3104/2002). Η για το λόγο δε αυτό ανάκληση της παραχώρησης είναι επιτρεπτή και όταν ακόμη έχωρησε καταβολή του ορισθέντος τιμήματος και μεταγραφή του σχετικού παραχωρητηρίου, και δεν αντίκειται στις προστατευτικές της ιδιοκτησίας συνταγματικές διατάξεις διότι δεν αφαιρείται διά της διοικητικής οδού η νομίμως κτηθείσα κυριότητα, αλλά ακυρώνεται για παράβαση όρου της παραχώρησης ο τίτλος, ο οποίος αποτελεί, κατά νόμον, προϋπόθεση της κυριότητας επί της παραχωρηθείσης έκτασης (ΣτΕ 2504, 2199/2004 πρβλ. ΣτΕ 623, 597/2021, 3104/2002, 1392/1985).

8. Επειδή, με το άρθρο 12 παρ. 14 του ν. 3147/2003 (Α' 135) ορίστηκε ότι: «Οι αποφάσεις που εκδόθηκαν σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 3 και 4 του άρθρου 123 του Αγροτικού Κώδικα δεν ανακαλούνται, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι πραγματοποιήσαν το σκοπό για τον οποίο εκδόθηκε η απόφαση και παρήλθε εικοσαετία από το χρόνο μεταγραφής του σχετικού παραχωρητηρίου ή της απόφασης». Ακολούθως, με το άρθρο 37 «Καταργούμενες διατάξεις» του ν. 4061/2012 ορίστηκε ότι: «1. Καταργούνται οι κάτωθι διατάξεις, καθώς και όλες οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις τους: α) ... δ) Το άρθρο 1 πλην της παραγράφου 5, τα άρθρα 2 έως και 10, το άρθρο 11 παράγραφοι 5 και 7, τα άρθρα 12, 13 και 14 του ν. 3147/2003 (Α' 135)». Εν συνεχεία, με το άρθρο 13 «Ειδικά εποικιστικά θέματα» του ν.4711/2020 (Α' 145/29.07.2020) ορίστηκε ότι: «1. Μετά την παρ. 17 του άρθρου 36 του ν. 4061/2012 (Α' 66), προστίθεται παρ. 18 ως εξής: «18. Οι αποφάσεις που εκδόθηκαν σύμφωνα με τις παρ. 1, 3 και 4 του άρθρου 123 του Αγροτικού Κώδικα δεν ανακαλούνται, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι πραγματοποιήσαν τον σκοπό για τον οποίο εκδόθηκε η απόφαση και παρήλθε εικοσαετία από τον χρόνο μεταγραφής του σχετικού παραχωρητηρίου ή της απόφασης.». Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ως άνω νομοθετήματος με την διάταξη αυτή «αποσαφηνίζεται το νομικό καθεστώς ακινήτων, που παραχωρήθηκαν με τις παρ. 1, 3 και 4 του άρθρου 123 του Αγροτικού Κώδικα (Α' 342) και εν συνεχεία μεταβιβάστηκαν σε τρίτους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα» και «προτείνεται διότι η ανάκληση των ανωτέρω αποφάσεων παραχώρησης, η οποία έγινε για την πραγματοποίηση ορισμένου σκοπού, που τελικά πραγματοποιήθηκε και σε μεταγενέστερο χρόνο έπαψε να εξυπηρετείται ή να υφίσταται, ενώ στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε διαμορφώθηκαν εμπράγματα σχέσεις, εγείρει ζητήματα ανατροπής μακροχρόνιων νομικών και πραγματικών καταστάσεων με δυσανάλογες συνέπειες. Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι να θίγεται η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των πολιτών απέναντι στο κράτος».

9. Επειδή, εν προκειμένω από τα στοιχεία του φακέλλου προκύπτουν τα εξής: με την 75571/19.5.1952 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας παραχωρήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 123 παρ.1 του Αγροτικού Κώδικα 1949, στην Ένωση Αγελαδοτροφικών Συνεταιρισμών Θεσσαλονίκης έναντι «του υπό της παρ.2 του ως άνω άρθρου 123 οριζόμενου τιμήματος, δια την υπ' αυτής ανέγερσιν κτιρίων εργοστασίου παστερίωσης γάλακτος, εκ του υπ' αριθ. 1087 κοινοχρήστου τεμαχίου του αγροκτήματος Ν. Κουκλουτζάς Θεσσαλονίκης έκτασιν 9.875μ2», όπως η έκταση αυτή αποτυπώθηκε στο διάγραμμα οριστικής διανομής του εν λόγω αγροκτήματος Ν. Κουκλουτζά. Στη συνέχεια, με την Ε 3938/2.4.1953 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας τροποποιήθηκε η ανωτέρω 75571/19.5.1952 απόφαση και παραχωρήθηκε στην προαναφερθείσα ένωση έναντι, του υπό την παρ.2 του άρθρου 123 του ΑΚ 1949, τιμήματος «δια την υπ' αυτής ανέγερσιν κτιρίων εργοστασίου παστερίωσης γάλακτος εκ του υπ' αριθμ 1087 κοινοχρήστου τεμαχίου του αυτού αγροκτήματος έκταση 9.275 τμ, όπως αυτή διαχωρίσθηκε με ερυθρά μελάνη από την Τοπογραφική Υπηρεσία σε δυο αγροτεμάχια των 9.199 τμ και 676 τμ», με το προαναφερθέν απόσπασμα διαγράμματος οριστικής διανομής, με την Ε6294/ 25.4.1953 όμοια υπουργική απόφαση τροποποιήθηκαν οι προηγούμενες αποφάσεις παραχώρησης και παραχωρήθηκε στην αυτή ένωση για τον αυτό σκοπό έναντι τιμήματος έκταση εμβαδού 16.987 τμ από το 1087 κοινόχρηστο τεμάχιο του αυτού αγροκτήματος, όπως η έκταση αυτή διαχωρίστηκε σε τρία τεμάχια α) ΚΛΠΜΝ εμβαδού 16.060 τμ, 2) ΞΟΠΡΣ εμβαδού 676 τμ και 3) ΑΒΕΖ εμβαδού 251 τμ επί του προαναφερθέντος διαγράμματος οριστικής διανομής. Με την Ε 20990/9.6.1955 όμοια υπουργική απόφαση με θέμα «Καταχώρησις ειδικού διαγράμματος μεταβολών» διατάχθηκε η καταχώριση στο Κτηματολόγιο και η μεταφορά στο Γενικό Κτηματολογικό Διάγραμμα διανομής γαιών του αγροκτήματος Ν. Κουκλουτζά Θεσσαλονίκης των μεταβολών που επήλθαν δυνάμει των ως άνω αποφάσεων παραχώρησης, με διαχωρισμό των υπ' αριθμ 1087 και 1090 τεμαχίων.

Ειδικότερα, διαχωρίστηκε η συνολική έκταση διανομής του αγροκτήματος σε επιμέρους τεμάχια, μεταξύ των οποίων, το 1099 τεμάχιο, εμβαδού 7.040 τμ, το 1100 τεμάχιο έκτασης 9.199 τμ και το 1101 τεμάχιο, εμβαδού 675 τμ, τα οποία εγγράφηκαν υπέρ της ως άνω Ένωσης. Ακολούθως, με το 74733/26.11.1955 τίτλο της Δ/σης Εποικισμού του Υπουργείου Γεωργίας, κατά το άρθρο 123 παρ.12 του ΑΚ 1949, δηλώνεται ότι μεταβιβάζεται στην κυριότητα της ως άνω Ένωσης η κατά τα ανωτέρω περιγραφείσα έκταση των 16.914 τμ έναντι εξοφληθέντος τιμήματος 613.000 και 446.300 δραχμών αντιστοίχως. Ο τίτλος αυτός μεταγράφηκε στο βιβλίο μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Θεσσαλονίκης στον τόμο 186 (α/α 162) την 21.1.1956. Βάσει οικοδομικών αδειών από το 1958 έως το 1969 ανεγέρθηκαν από την προμνησθείσα Ένωση στο παραχωρηθέν ακίνητο υπόστεγα, αποθήκες, εργοστάσιο, υποσταθμός, λεβητοστάσιο, αίθουσα παραλαβής γάλακτος και παγωτού και αποθήκες ζωοτροφών. Το έτος 1992 η υπέρ ης η παραχώρηση Ένωση έπαυσε να χρησιμοποιεί την παραχωρηθείσα έκταση και τις εγκαταστάσεις που είχε αναγείρει προς εκπλήρωση του σκοπού επεξεργασίας, αποθήκευσης και παστερίωσης γάλακτος και μετεγκαταστάθηκε στο 14ο χλμ της οδού Θεσσαλονίκης- Λαγκαδά. Η Ένωση Αγελαδοτροφικών Συνεταιρισμών Θεσσαλονίκης με την 28289/1995 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης τροποποίησε το καταστατικό της σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2169/1993, καταχωρήθηκε στα βιβλία συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου Θεσσαλονίκης με αριθμό 3/1996 και άλλαξε επωνυμία σε «Ένωση Αγροτικών Γαλακτομικών και Αγελαδοτροφικών Συνεταιρισμών Νομού Θεσ/κης Ο ΑΓΙΟΣ ΜΟΔΕΣΤΟΣ- Βιομηχανία Γάλακτος ΑΓΝΟ Συν.Π.Ε.» και διακριτικό τίτλο «ΑΓΝΟ». Ακολούθως, με την 3386/6.12.1999 απόφαση του Εφετείου Θεσσαλονίκης η ως άνω Ένωση, με έδρα το 14ο χλμ Θεσσαλονίκης-Λαγκαδά, τέθηκε σε ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46α του ν.1892/1990, ως εκκαθαρίστρια δε διορίστηκε η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας ΑΕ (εφεξής ΑΤΕ). Με το 642/28.7.2000 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Αθηνών Μ.Σ. συστήθηκε η ανώνυμη εταιρεία «ΑΓΝΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΕ» με μετόχους την ΑΤΕ και την Αγροτική Συμμετοχών ΑΕ με ποσοστό συμμετοχής 99,6% και 0,4% αντιστοίχως. Με την 9648/28.9.2001 «σύμβαση μεταβίβασης όλου του ενεργητικού (άρθρο 46α ν.1892/1990) της ΕΑΣΘ ΑΓΝΟ ΣΥΝ ΠΕ υπό εκκαθάριση αντί τιμήματος 33.000.000 δραχμών» της συμβολαιογράφου Θεσ/κης Ε.Α., μεταβιβάστηκε κατόπιν δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού, στην συσταθείσα «ΑΓΝΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΕ» το σύνολο του ενεργητικού της υπό εκκαθάριση Ένωσης. Στο ενεργητικό αυτό περιλαμβανόταν και το ακίνητο που παραχωρήθηκε με τον 74733/26.11.1955 τίτλο κυριότητας της Δ/σης Εποικισμού του Υπουργείου Γεωργίας (πρώην αγροτεμάχιο και μετά την ένταξη του στο σχέδιο πόλης του Δήμου Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης οικόπεδο). Επακολούθησε ο, παρατεθείς στην προηγηθείσα σκέψη, ν. 3147/2003, ο οποίος εισήγαγε με το άρθρο 12 παρ.14 αυτού το διοικητικό αμετάκλητο των αποφάσεων παραχώρησης υπό τις τασσόμενες προϋποθέσεις. Με το 10486/21.4.2003 συμβόλαιο πώλησης οικοπέδων μετά των επ' αυτών κτιριακών εγκαταστάσεων αντί τιμήματος 6.136.463,68 ευρώ της ως άνω συμβολαιογράφου Θεσσαλονίκης Ε.Α., μεταβιβάστηκε η επίμαχη παραχωρηθείσα έκταση από την «ΑΓΝΟ ΑΕ» στην ΑΤΕ και ακολούθως με το 94455/29.9.2003 συμβόλαιο της Συμβολαιογράφου Θεσσαλονίκης Ι. Μ.Χ. πωλήθηκε αντί τιμήματος 6.237.000 ευρώ στους παρεμβαίνοντες. Επί του 1101 τεμαχίου της επίμαχης έκτασης, όπως αυτή διαμορφώθηκε ύστερα από πράξεις ρυμοτόμησης, εκδόθηκε η 4854/2005 άδεια κατεδάφισης δώροφου κτίσματος και ανέγερσης οικοδομής με υπόγειο, ισόγειο και τέσσερις ορόφους της Δ/σης Πολεοδομίας Θεσσαλονίκης, Πολεοδομικό Γραφείο Εύοσμου, έγινε δε και σύσταση οριζόντιων ιδιοκτησιών με το 113396/2008 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Θεσσαλονίκης Ι. Μ.- Χ. και ακολούθως με συμβόλαιο της ίδιας συμβολαιογράφου του έτους 2011 έγινε μεταβίβαση των διαμερισμάτων σε τρίτους. Με την 24987/2008 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης εγγράφηκε προσημείωση υποθήκης επί του ιδίου τεμαχίου για ποσό 130.000 ευρώ, ενώ επί των τεμαχίων 1099 και 1100 ενεγράφη προσημείωση υποθήκης ποσού 20.000.000 ευρώ υπέρ της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας. Επακολούθησε η θέσπιση του, αναφερθέντος στην προηγηθείσα σκέψη, ν.4061/2012, με το άρθρο 37 παρ.1 του οποίου καταργήθηκε η διάταξη του άρθρου 12 παρ.14 του ν.3147/2003 περί διοικητικού αμετακλήτου παραχωρήσεων όπως η επίδικη. Ο αιτών Δήμος με την 53403/19.10.2015 αίτηση προς το καθ' ου Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επικαλούμενος την παύση χρησιμοποίησης της παραχωρηθείσας έκτασης και των σχετικών εγκαταστάσεων για εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού, ζήτησε την ανάκληση παραχώρησης λόγω επιγενόμενης ματαίωσης του σκοπού της παραχώρησης, ενόψει της νομοθετικής μεταβολής με το ν. 4061/2012. Στην ως άνω αίτηση προέβαλε ότι μετά την ανάκληση της παραχώρησης η έκταση θα περιέλθει στην κυριότητα του Δημοσίου και βάσει του από 23.9.1972 β. δ. (Δ' 303) περί τροποποίησης και επέκτασης του ρυμοτομικού σχεδίου Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης και καθορισμού όρων και περιορισμών δόμησης των οικοπέδων αυτού, με το οποίο η επίμαχη έκταση χαρακτηρίζεται κοινόχρηστος χώρος, και επομένως ως τέτοιος θα παραχωρηθεί στο Δήμο. Ζητήθηκαν από το καθ' ου Υπουργείο συμπληρωματικά στοιχεία, τα οποία ο αιτών απέστειλε. Με το 1192/56870/24.5.2017 έγγραφο του οικείου Τμήματος Παρακολούθησης Παραχώρησης Ακινήτων της

δικαίου διαλυτική αίρεση της μη εκπληρώσεως του κατ' άρθρ. 123 παρ. 1 ΑγρΚ σκοπού), η οποία στηρίχθηκε στον ανίσχυρο ως αντισυνταγματικό ν. 3147/2003, προϋποθέτει δε αναγκαίως η ικανοποίηση του αιτήματος τον παραμερισμό των ρυθμίσεών του νόμου αυτού, ώστε περαιτέρω να ενεργοποιηθεί η ανακλητική αρμοδιότητα της Διοικήσεως. Δεδομένου, όμως, ότι η κατάσταση αυτή δημιουργήθηκε κατ' εφαρμογήν του αντισυνταγματικού νόμου το 2003 δια δικαιοπραξίας (πρβλ. ΟΛΣτΕ 2177/2004 επί εφαρμογής του αντισυνταγματικού νόμου δια διοικητικών πράξεων), ακόμα και το χρονικώς πρώτο αίτημα ανακλήσεως του Δήμου (ως τρίτου προσώπου έχοντος έννομο συμφέρον), υποβληθέν δώδεκα έτη αργότερα, ήταν απορριπτέο οπωσδήποτε από την Διοίκηση ως υποβαλλόμενο μετά πάροδο χρόνου που και κατά δικαστική κρίση υπερβαίνει τον εύλογο, εντός του οποίου θα ήταν δυνατόν να ζητηθεί κάτι τέτοιο.

11. Επειδή, σύμφωνα με την κρατήσασα άποψη, η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει διότι ερείδεται επί της διάταξης του άρθρου 13 του ν. 4711/2020, η οποία αντίκειται στο Σύνταγμα. Συνεπώς, η υπό κρίση αίτηση θα έπρεπε για τον λόγο αυτό να γίνει δεκτή. Δεδομένου, όμως, ότι η Ολομέλεια του Δικαστηρίου δεν έχει αποφανθεί επί του ζητήματος της συνταγματικότητας της ανωτέρω διάταξης, πρέπει το σχετικό ζήτημα να παραπεμφθεί σε αυτήν, σύμφωνα με το άρθρο 100 παρ.5 του Συντάγματος, το οποίο προσετέθη με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, να ορισθεί δε ως εισηγητής ενώπιον της Ολομελείας η Σύμβουλος Μ. Αθανασοπούλου.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απέχει να αποφανθεί οριστικώς.

Παραπέμπει στην Ολομέλεια προς επίλυση το εκτιθέμενο στο αιτιολογικό ζήτημα.

Ορίζει εισηγητή ενώπιον της Ολομελείας την Σύμβουλο Μ. Αθανασοπούλου.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 13 Οκτωβρίου 2022

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος Η Γραμματέας του Δ' Τμήματος

Ευθύμιος Αντωνόπουλος Ιωάννα Παπαχαράλαμπους

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 22ας Δεκεμβρίου 2022.

Η Πρόεδρος του Δ' Τμήματος Η Γραμματέας

ΣτΕΟλομ 283/2026: Στερείται εννόμου συμφέροντος ο αιτών Δήμος να επιδιώξει την ανάκληση πράξης παραχώρησης εκτάσεως από το Δημόσιο σε αγροτικό συνεταιρισμό, κατ' αρθ. 123 παρ. 1 Αγροτικού Κώδικα, επικαλούμενος τον δια ρυμοτομικού διατάγματος χαρακτηρισμό της ως "κοινοχρήστου χώρου".

06/03/2026

ΣτΕΟλομ. 283/2026

Πρόεδρος: Ε. Νίκα, Πρόεδρος

Εισηγητής: Μ. Αθανασοπούλου, Σύμβουλος Επικρατείας

Στερείται εννόμου συμφέροντος ο αιτών Δήμος να επιδιώξει την ανάκληση πράξης παραχώρησης εκτάσεως από το Δημόσιο σε αγροτικό συνεταιρισμό, κατ' αρθ. 123 παρ. 1 Αγροτικού Κώδικα, επικαλούμενος τον δια ρυμοτομικού διατάγματος χαρακτηρισμό της ως "κοινοχρήστου χώρου".

Ο αιτών Δήμος, εντός της εδαφικής περιφέρειας του οποίου ευρίσκεται έκταση παραχωρηθείσα κατά τις διατάξεις του Αγροτικού Κώδικα σε αγροτικό συνεταιρισμό και ήδη μεταβιβασθείσα σε ιδιώτες, στερείται εννόμου συμφέροντος να επιδιώξει την ανάκληση της γενομένης παραχώρησης, ούτως ώστε η έκταση, η οποία έχει χαρακτηριστεί δια ρυμοτομικού διατάγματος ως "κοινόχρηστος χώρος", να περιέλθει στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου και, εν συνεχεία, να παραχωρηθεί στον ίδιο. Τουτό δε, διότι αντικείμενο της παρούσης δίκης δεν είναι ο πολεοδομικός χαρακτηρισμός της επίδικης εκτάσεως - ο οποίος δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, ώστε να τίθεται ζήτημα επιδείνωσης του περιβάλλοντος στην περιοχή του δήμου, η προστασία του οποίου ανήκει στην αρμοδιότητά του κατ' άρθρο 75 παρ. 1 περ. β' ("Περιβάλλον") του ν. 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, Α' 114), όπως ισχύει - αλλά το κύρος της πράξεως παραχώρησης του ακινήτου και, εν τέλει, ο φορέας του δικαιώματος κυριότητας του περιουσιακού αυτού στοιχείου, ήτοι ζήτημα που αφορά τον δικαιούχο της παραχώρησης και τους δικαιοδόχους του, αφενός και το Ελληνικό Δημόσιο, αφετέρου. Ο αιτών Δήμος, ο οποίος δεν προβάλλει ίδιο δικαίωμα κυριότητας, είναι τρίτος όσον αφορά την έννομη αυτή σχέση, έχει δε απλώς προσδοκία - ενδιαφέρον να περιέλθει η κυριότητα της έκτασης στο Δημόσιο, προκειμένου, κατά τους ισχυρισμούς του, να καταστεί δυνατή η μελλοντική απόκτησή της και η υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού με ευνοϊκότερους για αυτόν όρους το γεγονός, άλλωστε, ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατόπιν της αναληφθείσας από τον Δήμο πρωτοβουλίας και των υποβληθέντων αιτημάτων του δεν αρκεί να του προσπορίσει έννομο συμφέρον να παρεμβληθεί στην έννομη σχέση του παραχωρησιούχου και του Ελληνικού Δημοσίου (με μειωρηφία).

